

ณ กาลครั้งหนึ่ง
ที่ นครพนม
๑๖ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

โดย

วันชัย ภู่งาม

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่ นครพนม ๑๖ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

ขอนอบน้อมแด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้น

เมื่อวันที่ ๑๖ - ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาและเผยแพร่พระพุทธศาสนา และคณะวิทยากรของมูลนิธิฯ อาจารย์ธีรพันธ์ ครองยุทธ และอาจารย์ธิดารัตน์ หอมจันทร์ ได้รับเชิญจากศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครพนม ร่วมกับชมรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี เพื่อไปสนทนาธรรม ณ ศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครพนม ตามโครงการสนทนาธรรมสร้างสุข เฉลิมพระเกียรติ เนื่องในโอกาสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๘๗ พรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗

คำขวัญประจำจังหวัดนครพนม

“พระธาตุพนมค่าล้ำ วัฒนธรรมหลากหลาย เรณูผู้ไท เรือไฟโสภา งามตาฝั่งโขง”

ท่านอาจารย์และคณะฯ ออกเดินทาง
จากสนามบินดอนเมือง เวลา ๑๐.๓๐ น. ถึงท่า
อากาศยานนครพนม เวลาประมาณ ๑๑.๓๐ น.
ของวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๗ โดยมีคณะ
นายทหารจากจังหวัดทหารบกนครพนมและท่าน

ผู้พิพากษาจากศาลเยาวชนจังหวัดนครพนม มาต้อนรับที่สนามบินนครพนม และพาคณะฯ ไปรับประทานอาหารกลางวันที่ร้านอาหารญวนสองแห่ง โดยแยกกันสองคณะฯ

เนื่องจากแต่ละร้าน มีจำนวนที่นั่งไม่พอ เป็นอาหารเวียดนาม ที่มีรสชาติดั้งเดิม ต่างจากที่เคยรับประทานมาครับ เช่น ยำหัวปลี แยมกับข้าวเกรียบงา เป็นจานโปรดของทุก ๆ ท่านที่ต้องสั่งมารับประทานให้ได้ อร่อยจนหลาย ๆ ท่านรวมถึงข้าพเจ้าต้องซื้อข้าวเกรียบงากลับไปเป็นของฝากเพื่อน ๆ ด้วย

หลังรับประทานอาหารกลางวัน จึงได้เดินทางไปยังศาลเยาวชนและครอบครัวซึ่งได้จัดให้มีการสนทนาธรรมรวมสองวัน คือ วันแรก ในเวลา ๑๔.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. และในวันที่สอง เวลา ๙.๐๐ - ๑๖.๐๐ น. การเดินทางไป

สนทนาธรรมที่ภาคอีสานของท่านอาจารย์และคณะวิทยากรในครั้งนี้ นับเป็นครั้งแรก และเป็นประทับใจทุกท่านมาก บรรยากาศของเมืองนครพนมที่สงบ ร่มรื่น อากาศหนาวเย็นสบาย มีทิวทัศน์สวยงาม ติดชายฝั่งแม่น้ำโขงตลอดแนวยาว

นับร้อยกิโลเมตร ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งความสุข สหายธรรมที่เดินทางไปด้วยกันในครั้งนี้ ได้ดื่มด่ำกับบรรยากาศริมแม่น้ำโขงยามค่ำคืน และทั้งสองคืนที่ได้พักอยู่ที่นครพนม ก็ได้มีโอกาสเดินออกกำลังกาย ชมเมือง ท่ามกลางสภาพอากาศที่หนาวเย็น ลมพัดแรง

ตลอดทางเดินริมแม่น้ำโขง ทอดยาวไปสู่ที่พัก ใครเลยจะรู้ว่า ณ กาลครั้งหนึ่งที่บุคคลได้รับ ไม่แม้เพียงรสของพระธรรมอันเลิศ ซึ่งนอกจากจะเป็นขณะที่หาได้ยากยิ่งในสังสารวัฏแล้ว ยังได้อยู่ท่ามกลางกัลยาณมิตร แวดล้อมด้วยบรรยากาศอันยอดเยี่ยมเช่นนี้ อันเป็นผลของบุญที่ได้กระทำไว้แต่ปางก่อนของทุกคนโดยไม่ต้องสงสัยเลย แม้ว่าจะดับไป ลื่นไป หมดไปแล้วก็ตาม ทุกคนก็ยังเป็นผู้ที่สั่งสมบุญไว้แต่ปางก่อนของชาติต่อ ๆ ไปอีก ใน ณ กาลครั้งนี้ ที่ได้ฟังและเข้าใจพระธรรม ความเข้าใจพระธรรม ย่อมเป็นปัจจัยให้บุคคลสะสมในสิ่งที่ควร ในสิ่งที่ป็นสาระที่แท้จริง เหนือสิ่งอื่นใดคือ ความเข้าใจที่มั่นคงขึ้นว่า ทุก ๆ ขณะ ที่เกิดขึ้น และดับไปแล้วนั้น "เป็นแต่ธรรมไม่ใช่เรา"

ความการสนทนาธรรมทั้งสองวัน ก็เป็นไปด้วยความสนใจของผู้เข้าร่วมสนทนาอย่างมาก ทุกท่านตั้งใจฟังและร่วมสนทนาอย่างหลากหลาย ซึ่งเป็นประโยชน์และประทับใจอย่างยิ่ง จึงขออนุญาตนำความการสนทนาบางตอน มาประกอบกับภาพแห่งความประทับใจที่ได้บันทึกไว้ เพื่อสื่อให้เห็นถึงความสุขสดชื่นของทุกคน ที่มีโอกาสไปร่วมฟังการสนทนาในครั้งนี้ ในเมืองที่ได้ชื่อว่าเป็นเมืองแห่งความสุข และกำลังจะได้รับความสุขที่แท้จริงในชีวิต จากความเข้าใจที่ถูกต้อง ในความจริงที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้ เป็นโอกาสและกาละของผู้ที่ได้สะสมบุญไว้แต่ปางก่อน ที่จะได้ฟังความจริงที่ทรงตรัสรู้ จากการถ่ายทอดด้วยความเมตตาอันยิ่งของท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ในครั้งนี้ครับ

www.dhammadhome.com

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ
 นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมา สัมพุทฺธัสสะ

ท่านอาจารย์ :

วันนี้ ก็เป็นมงคลหนึ่ง ในมงคล ๓๘ ที่เราเคยได้ยิน คำสวด "มงคลสูตร" เพราะเหตุว่า "มงคล" ก็คือ สิ่งที่น่า ความเจริญ ซึ่งเป็นความสุข ไม่ได้นำความทุกข์มาให้เลย เพราะฉะนั้น มงคลนี้ เป็นมงคลที่พระผู้มีพระภาคฯ ตรัส ตอบทเวดา ซึ่งไปทูลถามว่า อะไรเป็นมงคล? พระผู้มี พระภาคฯ ก็ตรัส "มงคล ๓๘" และ "หนึ่งในนั้น" คือ "การ สันทนาธรรม" เพราะเหตุว่า พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดง ลึกซึ้งอย่างยิ่ง เมื่อได้ฟังแล้ว แล้วไม่สนทนากัน ก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจความละเอียดลึกซึ้งได้

...ด้วยเหตุนี้ ที่ได้ก็ตามที่มีการได้ฟังธรรมะจากพระโฆษฐ์
ที่ได้ตรัสไว้แล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี และล่วงเลยมานานมาก...
ถ้าไม่มีการสนใจที่จะรู้ว่า พระธรรมที่พระผู้มีพระภาคฯ
ตรัสไว้นั้น คืออย่างไร? เราก็ไม่มีโอกาสที่จะได้ฟัง
ข้อความที่ตรัสไว้ ซึ่งก่อนอื่น ขอให้คิดถึง "พระอรหันต
สัมมาสัมพุทธเจ้า" เป็นใคร? ชื่อนี้ ไม่มีใครสามารถที่จะมี
ผู้อื่นมีชื่อนี้อย่างนี้ได้เลย เพราะเป็น "พระคุณนาม"
หลังจากที่ได้ทรงตรัสรู้ความจริงของสภาพธรรมะ และ
เมื่อบำเพ็ญพระบารมีที่จะอนุเคราะห์สัตว์โลกด้วย ไม่ใช่
เพียงแต่รู้สภาพธรรมะเพียงพระองค์เดียว จึงได้ทรงแสดง
พระธรรม...

...แต่ว่า ทุกคำ มาจากการบำเพ็ญพระบารมี ๔ อสงไขย
แสนกัปป์ นานมาก ไม่ใช่ชาติเดียว หรือว่า สิบชาติ แต่
ว่าสี่อสงไขย และแสนกัปป์ เพราะฉะนั้น แต่ละคำ ต้อง
เป็นคำที่ลึกซึ้ง และไม่สามารถที่จะเข้าใจได้ทันที เช่น คำ
ว่า "ธรรมะ" มีใครที่ไม่ได้ฟังมาก่อน แล้วก็สามารถที่จะ
บอกได้ว่า ธรรมะ คือ อะไร?...

...เพราะฉะนั้น "ทุกคำ" พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า
เป็นใคร? แล้ว "เรา" เป็นใคร? จากการที่ ไม่มีการได้ฟัง
ธรรมะมาก่อนเลย จึงเป็นสิ่งที่จะต้องฟัง ด้วยความ
เคารพอย่างยิ่ง คือ พิจารณา เข้าใจทุกคำ ไม่ใช่คิดว่า เรา
คunningแล้ว ได้ยินแล้ว เข้าใจแล้ว แต่ ธรรมะ ลึกซึ้งกว่านั้น
มาก และอีกประการหนึ่ง ก็คือว่า คนไทยเรา ใช้ภาษา
บาลี ในภาษาไทย แต่ว่า ไม่ได้ตามความหมาย ที่พระผู้มี
พระภาคฯ ทรงแสดง เพราะฉะนั้น แต่ละคำ ก็จะต้อง
ศึกษาความต่าง ของความหมายเดิม กับความหมาย ที่
เราใช้ ในยุคปัจจุบัน...

...เช่นคำว่า "ธรรมะ" ได้ยินบ่อย ๆ แต่ยังไม่ทราบว่าอะไร? และยังได้ยินคำว่า รูปธรรมกับนามธรรมด้วย เหมือนเข้าใจ แต่ถ้าไม่ศึกษา ไม่รู้เลย ว่าแท้ที่จริง ไม่เข้าใจ แม้แต่คำว่า "ธรรมะ" ที่กล่าวถึง คำธรรมดา แต่ความลึกซึ้ง เพื่อให้เห็นความต่าง ของพระปัญญาคุณ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งเราจะต้องศึกษา ด้วยความเคารพจริง ๆ จึงสามารถที่จะเข้าใจถูก ว่า "คำนี้" เป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ "คำของคนอื่น" เพราะว่า "คนอื่น" ไม่สามารถที่จะกล่าว คำจริง "วาจาสิทธิ์จะ" ซึ่งนำไปสู่ "ญาณสิทธิ์จะ" ปัญญา ความเห็นถูกต้องตามความเป็นจริง ตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้ทรงตรัสรู้และทรงแสดง...

...ถ้าเป็นคำ ที่คนอื่น "คิดเอง" ไม่มีทางที่จะทำให้ "รู้จัก" พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ แต่ว่า เมื่อได้ฟังพระธรรมแล้ว "ทีละคำ" ศึกษาธรรมะ ถ้าศึกษา "ทีละคำ" จะไม่สับสน และจะมีความเข้าใจยิ่งขึ้น เมื่อได้ฟังคำอื่น ๆ อีกต่อไป ถ้าเรายังไม่เข้าใจแต่ละคำ โดยถูกต้องจริง ๆ เราจะสับสน เช่นคำว่า "ธรรมะ" หมายความว่าถึง สิ่งที่มีจริง เดียวนี้!!! เห็นไหม? เราได้ยินคำว่า "ยุติธรรม" เราได้ยิน คำว่า "จริยธรรม" หลายอย่าง มีคำว่า "ธรรม" อยู่ด้วย ใช่มั้ย? "ศีลธรรม" แต่ว่า แต่ละคำนั้น คืออะไร? ถ้าไม่มี "ธรรมะ" คือ ไม่มีสิ่งที่มีจริง ๆ เดียวนี้ แล้วจะมีคำ เหล่านั้น หรือ มีสภาพธรรมะเหล่านั้น ได้ไหม?...

...ก่อนอื่น ที่เคยได้ยินคำว่า ฟังเทศน์ ฟังธรรม หรือว่าจะ ศึกษาธรรมะ สนทนาธรรมะอย่างไรก็ตาม ต้อง "ตั้งต้น" ที่ "เข้าใจ" ก่อนว่า "ธรรมะ" คือ อะไร? "ธรรมะ" คือ สิ่งที่มีจริง เดียวนี้ แค่นี้ก็ยากแล้ว อะไรจริง? ค่ะ? "ธรรมะ"

ไม่ใช่ว่า ฟังคนอื่นแล้ว ไม่ได้รตรอง แล้วก็เชื่อตาม นั้น
ไม่ใช่คำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำสอนของพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ฟังแล้ว พิจารณา (ว่า) จริงหรือเปล่า?
ถูกต้องไหม? เพราะพระผู้มีพระภาคฯ แสดงธรรมะ ให้เรา
เข้าใจ ให้เราเป็นผู้ที่มีเหตุผล ให้เราเป็นผู้ที่ "ตรง" ต่อ
ความจริง...

...เพราะฉะนั้น คำจริง ความจริง ไม่ผิดเลย เช่น "เดี๋ยวนี้
เป็นธรรมะ" ที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงตรัสรู้
และทรงแสดง มีจริง ๆ ถ้าไม่พูดถึง "สิ่งที่มีจริง" แล้วจะ
พูดเรื่องอะไร? ถ้าไม่รู้ความจริงของสิ่งที่มีจริงในขณะนี้
แล้วจะรู้อะไร? ในเมื่อ "เดี๋ยวนี้" เท่านั้น ที่เป็นสิ่งที่มีจริง
แต่ "ยาก" ที่จะ "คิดเอง"...

...เพราะเหตุว่า ถ้าถามผู้ที่กำลังฟัง และไม่เคยฟังธรรมะ
มาเลย ถามว่า เดียวนี้ อะไรจริง? การสนทนาธรรม ไม่ใช่
พูดคนเดียววนะคะ แต่ว่า เป็นการที่ ผู้ที่ได้ฟังแล้ว ก็มี
โอกาสที่จะได้สนทนา และแสดงความคิดเห็น จนกระทั่ง
เป็นความเข้าใจของแต่ละคน นี่คือประโยชน์ของการฟัง
ธรรมะ การฟังธรรมะ เพื่อเข้าใจ พระผู้มีพระภาคฯ ทรง
แสดงพระธรรม เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ ไม่ใช่ให้ไปนั่งฟังเฉย ๆ
แล้วก็ไม่เข้าใจ...

...แต่ขณะนั้น เมื่อพระผู้มีพระภาคฯ ทรงแสดงพระธรรม
พระองค์ตรัสถามผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟัง "คิด" เป็นความคิดของ
ตนเอง แล้วก็ตอบ จะได้ว่า ความคิดนั้นถูกต้องมากน้อย
แค่ไหน? ประโยชน์ที่สุด ก็คือว่า ได้เข้าใจ สิ่งซึ่ง ไม่เคย
เข้าใจมาก่อน นี่คือประโยชน์อย่างยิ่ง ของการฟังธรรมะ
แต่ละครั้ง และที่จจะรู้ว่า เป็นคำของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
ถ้ายังไม่มีใครคิด หรือว่า ยังคิดไม่ออก ก็ขอถาม "เห็น"
จริงไหม? เดียวนี้!!! "ได้ยิน" จริงไหม? เพราะฉะนั้น
พระพุทธเจ้าทรงตรัสรู้อะไร...

...ทรงตรัสรู้ความจริงของ "เห็น" ทรงตรัสรู้ความจริงของ "ได้ยิน" ทรงตรัสรู้ความจริงของสิ่งที่มี ตั้งแต่เกิดจนตาย ทุกขณะ ซึ่งถ้าจะพิจารณา เราก็จะได้คิดว่าตั้งแต่เกิดจนตาย ดูเหมือนเรื่องมาก ตั้งแต่เด็ก วัยเด็ก ก็เรื่องเด็ก ๆ เยอะ จนกระทั่งถึง ณ บัดนี้ ก็เรื่องมาก แต่ความจริงก็คือว่า เห็น ได้ยิน ได้กลิ่น ลิ้มรส รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส แล้วก็ "คิดนึก" ถึงสิ่งที่ "เห็น" นั้นแหละ สิ่ง "ได้ยิน" นั้นแหละ จริงไหม? แค่นี้เอง ทุกวัน ไม่มีอะไรมากกว่านี้เลย...

...เดี๋ยวนี้ ก็ "กำลังเห็น" แล้วก็ "คิด" ถึง "สิ่งที่ปรากฏให้ เห็น" ด้วย แล้วก็ "กำลังได้ยิน" แล้วก็ "คิด" ถึง "แต่ละคำ" ที่กำลังได้ยินด้วย ถ้าไม่เห็นเดี๋ยวนี้ ไม่ได้ยินเดี๋ยวนี้ ก็ไป

เห็นที่อื่น ได้ยินอื่น แล้วก็คิดไป ตามสิ่งที่เห็น ตามสิ่งที่ได้ยิน เพราะฉะนั้น ชีวิต ก็ไม่พ้นจาก วันหนึ่ง ๆ ที่ต้อง "เห็น" บ้าง "ได้ยิน" บ้าง แล้วก็บางครั้งก็ "ได้กลิ่น" และทุกวันนี้ "ลิ้มรส" แล้วก็มีการ "กระทบสัมผัส" เดี่ยวป่วยไข้ ได้เจ็บ เดี่ยวสุข เดี่ยวทุกข์ทางกาย แล้วก็ "คิดนึก" ทั้งหมดนี้ พระผู้มีพระภาคฯ ทรงตรัสรู้ และ ทรงแสดงความจริงให้รู้ว่า "ธรรมะ" ไม่พ้นจาก ชีวิตประจำวัน แต่ละหนึ่งขณะ เดี่ยวนี้!!!!...

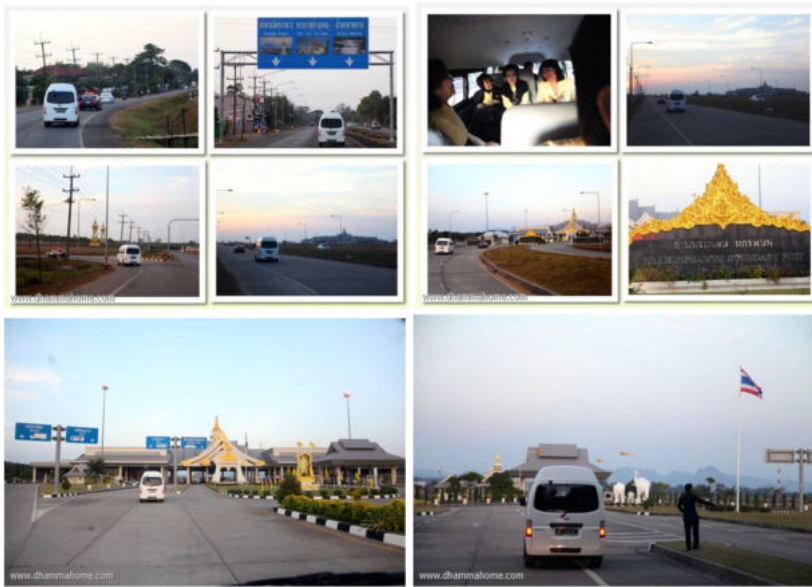
...แต่เราไม่เคยรู้ ไม่เคยสนใจเลย เราเรียนวิชาการต่าง ๆ มากมาย ทางโลก ไม่ว่าจะเป็นการแพทย์ วิทยาศาสตร์ หรือ สถาปัตย์ หรืออะไรก็ตามแต่ แต่ว่า...ทั้งหมด ไม่ได้รู้ ความจริง ของเดี่ยวนี้อ!!!!...

...เพราะฉะนั้น ก็ "ยังเป็นเรา" ซึ่งเกิดมา มีชีวิตอยู่
ชั่วคราว แล้วก็จากโลกนี้ไป แต่โลกนี้ ก็จะต้องมีคนไทย มี
คนประเทศต่าง ๆ เหตุการณ์ต่าง ๆ ก็ไม่เคยหยุดเลย ก็ยัง
เป็นไป แต่ เราจากโลกนี้ไปแล้ว พ้นจากเหตุการณ์ของ
โลกนี้ไปแล้ว...

...ทุกคนโดยมาก จะไม่คิดถึงว่า ความตายจากโลกนี้ มี
ได้ทุกขณะ เราได้ฟังเรื่องของอุบัติเหตุมากมาย ออกจาก
บ้านไปไม่ถึงไหน ก็ต้องจากโลกนี้ไปแล้ว ครั้งหนึ่ง
เครื่องบินจากอินเดียมาเมืองไทย ก็มีผู้หญิงอินเดียขึ้นมา
บนเครื่องบิน แล้วก็จากโลกนี้ไปบนเครื่องบิน ยังไม่ถึงที่ที่
เขาจะไป เพราะฉะนั้น ความตาย ประมาทไม่ได้เลย การ
ที่เรามีชีวิตอยู่ทุกวันนี้ เราก็คิดว่า เรายังมีความคิด
ความหวังอีกมาก พยายามที่จะทำสิ่งต่าง ๆ แล้วก็จาก
โลกนี้ไป โดยยังทำไม่เสร็จเลย ก็มี...

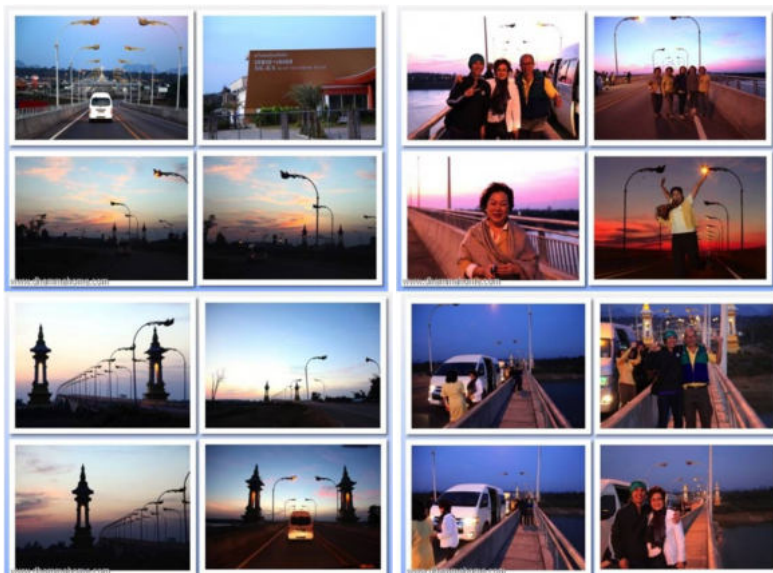
...แต่ ประโยชน์สำคัญก็คือว่า เราทำสิ่งที่ดี เป็นประโยชน์ หรือ เราทำสิ่งที่ไม่ดี ซึ่งความจริง ถ้าศึกษา โดยเป็นผู้ที่ "ตรง" ต่อเหตุกับผล มีการกระทำ คือ กรรมที่ดี และการกระทำที่ชั่ว ๒ อย่าง เพราะฉะนั้น เหตุกับผล ต้องตรงกัน ถ้าเราทำสิ่งที่ไม่ดี ไม่สามารถที่จะให้ผลที่ดีได้เลย แต่เราไม่เคยรู้ว่า เหตุเมื่อไหร่? และผลเมื่อไหร่? ทำให้เราเป็นผู้ที่ประมาท และคิดว่า สิ่งที่เราทำ แม้ว่าเป็นสิ่งที่ไม่ดี ก็ไม่เป็นไร แต่ลืมว่า "เหตุ" กับ "ผล" ต้อง "ตรงกัน" สิ่งที่ดี เป็นกุศลกรรม ก็จะต้องให้ผลที่ดี สิ่งที่ไม่ดี เป็นอกุศลกรรม ก็ต้องให้ผลที่ไม่ดี แต่ว่า เรามีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ไม่นาน เพราะฉะนั้น จะทำกรรม อะไร...

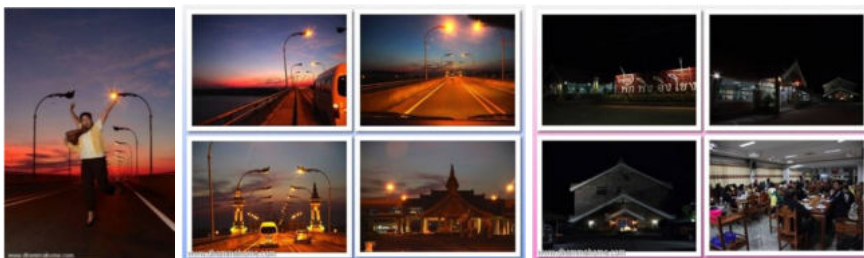

..."ทุกคำ" มีความหมาย และเป็นประโยชน์กับผู้ฟัง เห็น
พระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจริง ๆ ว่า ทรงแสดง
ความละเอียดถึง ซึ่งถ้าไม่เคยฟัง ไม่เคยศึกษาธรรมะ จะ
ไม่รู้เลยว่า กล่าวถึง ขณะที่จริง เดียวนี้ ทุกขณะ อย่าง
ละเอียดถึง กล่าวถึง "เห็น" อย่างละเอียด กล่าวถึง "ได้
ยิน" อย่างละเอียด กล่าวถึง ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างละเอียด
เพื่อให้เข้าใจ ตามความเป็นจริงว่า แท้ที่จริงแล้ว มีสิ่งที่
เป็น "เหตุ" กับ สิ่งที่เป็น "ผล"...

...การเกิดมาในโลกนี้ ต้องเป็นผลของกรรม ถูกต้องไหม?
หรือว่า ใครเป็นผู้สร้าง ทำให้เกิดขึ้น? เป็นไปไม่ได้เลย
เพราะว่า ทรงแสดงอย่างละเอียดว่า ทำไม แต่ละคน เป็น
แต่ละหนึ่ง ซึ่งหลากหลายมาก เกิดมาในครอบครัวที่
ต่างกัน วงศาคณาญาติต่างกัน ทรัพย์สิน เงินทอง
อำนาจวาสนา ทุกสิ่งทุกอย่าง ต่างกัน เพราะอะไร? แล้ว
ก็มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางคน ก็จากสุขเป็น
ทุกข์ จากทุกข์เป็นสุข...

...ทุกอย่าง พระผู้มีพระภาคทรงแสดงไว้ ตลอด ๔๕
พรรษา แต่ว่า ใครเคยศึกษาธรรมะอย่างละเอียดถึง
จนกระทั่งรู้จัก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ้าง? เพราะเหตุว่า
ส่วนใหญ่ เรากล่าวว่า เราเป็นชาวพุทธ แต่ว่า ต้องเข้าใจ
ตามความเป็นจริงว่า พุทธ คือ ผู้รู้ พระอรหันตสัมมาสัม
พุทธเจ้า คือ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เราก็ไม่คิดแล้ว รู้อะไร?
ตื่นจากอะไร? คือ ฟังเดินไปหมดเลย แล้วจะรู้จักพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อย่างไร...

...เพราะฉะนั้น การที่ "เริ่มเห็นประโยชน์" ว่า ประเทศใดก็ตาม อย่างประเทศไทย เรามีธงชาติ ๓ สี ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ไม่ใช่ ๑ เท่านั้น แต่ ถึง ๓...

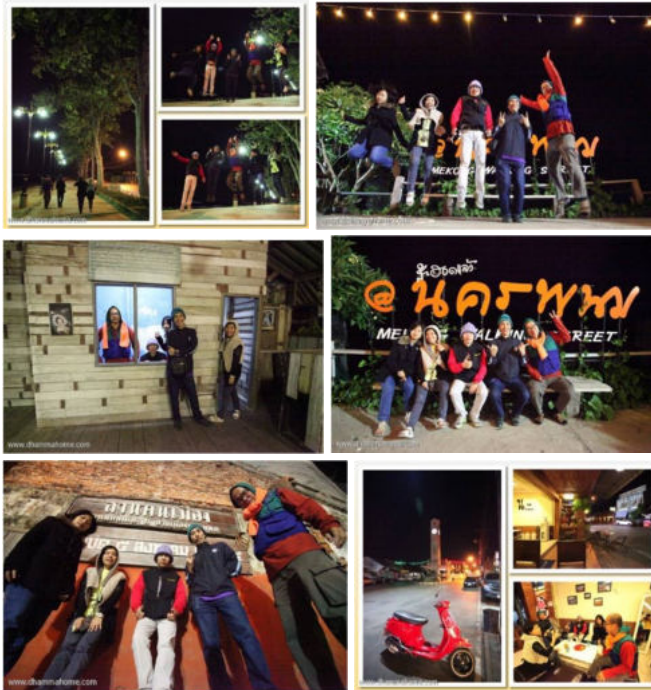

...หลักสำคัญที่สุด ก็คือว่า ทุกคนที่เกิดมา ไม่ว่าจะอยู่ในประเทศไหน หรือ เป็นใครก็ตาม ถ้าไม่มีหลักของชีวิต ที่ถูกต้องแล้ว ชีวิตนั้น จะดำเนินไปได้อย่างไร? โดยเฉพาะ เราก็กล่าวถึงพระพุทธศาสนา หรือจะไม่กล่าวถึงพระพุทธศาสนาก็ได้ ศาสนาใด ๆ ที่เป็นหลัก ที่จะทำให้ชีวิตดำเนินไปในทางที่เป็นประโยชน์ และเราก็ตระหนักสำคัญในเรื่องหลักของชีวิต จนกระทั่ง อยู่ในธงชาติ ด้วย แต่ เราคำนึงถึงหรือเปล่า? ตอนเช้า ที่ทำงานทั้งหลาย ก็มีการเคารพธงชาติ เคารพอะไร? คงไม่ใช่ผืนผ้า ใช่ไหม?...

...เพราะฉะนั้น ตามความจริงก็คือว่า ต้องเป็นผู้ที่ "ตรง" และ "จริงใจ" ก็จะได้ประโยชน์ของชีวิต เพราะว่า ทุกคำ มีคำตอบในธรรมะ เพราะฉะนั้น ก่อนอื่น วันนี้ เพียงแค่คำ

เดียว ไม่เปลี่ยนแปลง ทั้ง ๓ ปีฏก และนานแสนนานมาแล้ว
หรือ ขณะนี้ และต่อไปอีกข้างหน้า สิ่งที่มีจริง มีจริง ๆ
เกิดขึ้น ปรากฏว่า มีจริง เช่น "เห็น" เดียวนี้ "เห็น" จริงๆ...

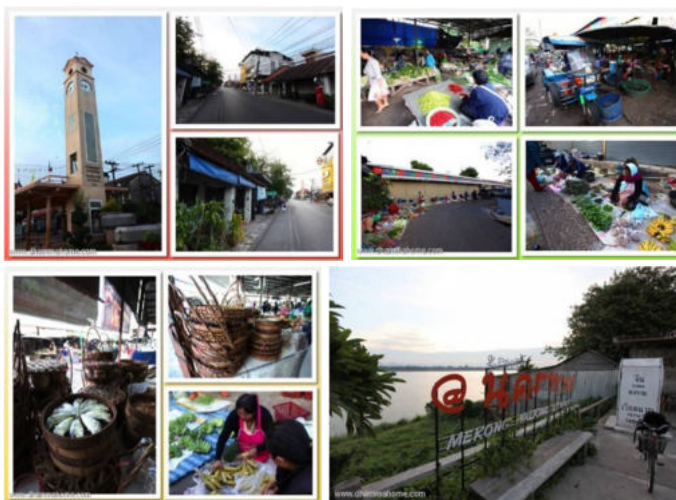

...แต่เราไม่เคยรู้เลย ว่าทำไมเราต้องฟังพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าตรัสเรื่อง "เห็น" ตรัสเรื่อง "ได้ยิน" เรื่อง "ได้กลิ่น"
เรื่องลิ้มรส เรื่อง "รู้สิ่งที่กระทบสัมผัส" ทรงแสดงความจริง
ว่า สิ่งที่มีจริง เป็น "อนัตตา" อนัตตา เป็นภาษาบาลี คือ
ภาษามคธ เป็นภาษามคธี เป็นคำที่ดำรงพระศาสนาไว้
จึงใช้คำว่า "ปาละ" หรือ คนไทยใช้คำว่า "บาลี" ภาษา
บาลี คือ ภาษามคธี เป็นคำที่ดำรงพระศาสนา เพราะว่า
ตรัสธรรมะในภาษานั้น เพราะฉะนั้น การที่มีโอกาสได้ใช้
คำนั้น ก็ควรที่จะใช้ให้ถูกต้อง และเข้าใจด้วยว่า เวลาที่
ใครก็ตาม เอาคำนี้ไปใช้ แต่มีความหมายเคลื่อนไปเป็น
อย่างอื่น ต้องรู้ว่า "นั่นไม่ตรง" กับ "คำ" ที่ทรงแสดงไว้...

...เพราะฉะนั้น "ธรรมะ" ไม่ลืมเลยคะ "สิ่งที่มีจริง" ไม่ว่า
ยุคไหน สมัยไหน "เห็น" เป็น "เห็น" "ได้ยิน" เป็น "ได้ยิน"
"คิด" เป็น "คิด" "โกรธ" เป็น "โกรธ" "สุข" เป็น "สุข" "ทุกข์"
เป็น "ทุกข์" แต่ละหนึ่ง เป็นสิ่งที่มีจริง จึงใช้คำว่า "เป็น
ธรรมะ" ถ้า "ตั้งต้น" ถูกต้อง และเวลาที่ได้ยินคำว่า
"ธรรมะ" ไม่ว่าจะศึกษาต่อไป ฟังต่อไป ก็รู้ว่า พุดถึงสิ่งที่
กำลังมี ในขณะนี้ ให้เข้าใจขึ้น...

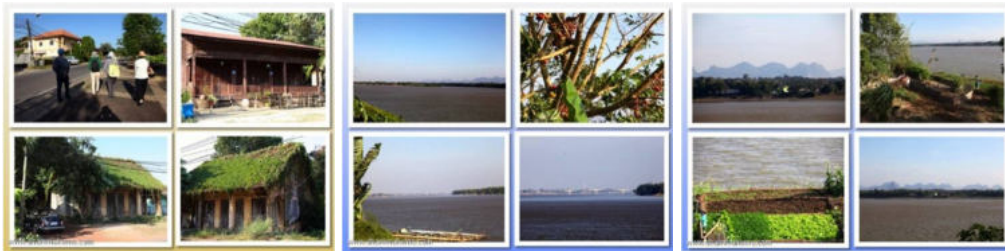
...เพราะฉะนั้น การที่จะมีพระรัตนตรัย เป็นที่พึ่ง คือ มี พระพุทธรัตตะ พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นที่พึ่ง มีพระ ธรรม เป็นที่พึ่ง คือ คำสอน ที่จะทำให้เราเกิดปัญญา ความเข้าใจ สิ่งที่ไม่เคยเข้าใจมาก่อน จนกระทั่ง สามารถ ที่จะดับกิเลส ถึงความเป็นพระอริยสงฆ์ คือ พระพุทธ รัตตะ พระธรรมรัตตะ พระสังฆรัตตะ ชาวพุทธ ต้อง ศึกษาให้เข้าใจ มิฉะนั้นแล้ว จะเป็นชาวพุทธ ได้อย่างไร? ถ้าไม่รู้ว่ พระรัตนตรัย คือ อะไร?...

...การที่จะเข้าใจ "เริ่มจากขณะนี้" ไม่มีพระสัมมาสัมพุทธ เจ้า แต่มี "พระธรรม" เมื่อใด ที่มีการศึกษา มีการเข้าใจ ธรรมะ เมื่อนั้น "เห็น" พระสัมมาสัมพุทธเจ้า มิฉะนั้น จะ "ไม่เห็นเลย" มีข้อความที่กล่าวไว้ว่า "ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้น เห็นเรา" "เรา" ในที่นี้ คือ พระตถาคต หรือ พระสัมมาสัม พุทธเจ้า เราจะไม่รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตราบเท่าที่ ยังไม่ได้ศึกษาธรรมะ...

...เพราะฉะนั้น วันนี้ ก็เป็นโอกาสดี ที่จะได้สนทนาธรรมะ ซึ่งเป็นคำสอน ที่ได้ตรัสไว้แล้ว ๒,๕๐๐ กว่าปี และยังปรากฏให้เราได้ศึกษา จนกระทั่งค่อย ๆ รู้จักพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขึ้น แต่ขอเรียนให้ทราบว่า ยาก ยิ่งกว่าสิ่งใดทั้งหมด เพราะเหตุว่า ถ้าไม่ยาก บุคคลที่ตรัสรู้ จะไม่เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...

ภาพ คุณไพโรจน์และคุณทองแถม ชัชวาลย์ คู่สามีภรรยา ชาวจังหวัดเลย ที่พบและฟังท่านอาจารย์ทางวิทยุ ได้เคยเขียนจดหมายมากราบท่านอาจารย์ และเป็นเหตุให้ท่านอาจารย์และคณะฯ เดินทางไปพบและสนทนาธรรมด้วย ที่จังหวัดเลย ทราบข่าวการเดินทางมาของท่านอาจารย์จึงได้

ขับรถจากจังหวัดเลย ร่วม ๖ ชั่วโมง เพื่อมากราบเท้าท่านอาจารย์ และร่วมฟังการสนทนาธรรมในวันนี้

...เพราะฉะนั้น (พระธรรม) ต้องยากมาก ค่ะ แต่ ไม่
ท้อถอย เพราะเหตุว่า "เริ่มต้น" ทีละคำ อย่างคำว่า
"ธรรมะ" คงไม่สงสัย ว่า ธรรมะ คืออะไร? แต่ลึกซึ้งกว่า
นั้นอีก ไม่ทราบ มีท่านผู้ใด ใครที่จะสนทนาเรื่องอะไรบ้าง
ไหม?...

ผศ.วิจิตรา :
(ม.ราชภัฏ สกลนคร)

ท่านอาจารย์คะ ทุกท่านที่นั่งอยู่ในห้องนี้ เรายอมรับใน
อะไร ในความเป็นพระอาจารย์มัน ที่ท่านเป็นต้นแบบ
ของพระวิปัสสนา พระอาจารย์มันนี้ ถ้าบอกว่าท่านมา
เรียนรู้เรื่องธรรมะอย่างพวกเราเดี๋ยวนี้ ท่านก็คงไม่ใช่
อย่างนั้น ท่านก็ออกไป ไปปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานอะไร
นี่ จนถึงที่สุดของพระอาจารย์มันที่เราประทับใจในพุทธ
คุณของท่าน และเราก็มารับ แล้วก็เป็นต้นแบบ จนทุก

วันนี้ อยากจะขอท่านอาจารย์ ช่วยวางขั้นตอนให้ทราบ
ว่า จากสิ่งที่เราเรียนรู้ในวันนี้ คือ ฟังคำสอน ทำความ
เข้าใจในธรรมะ กับพระอาจารย์มัน แล้วท่านไปเดินไป
อย่างไร? ถึงที่สุดอย่างนั้น? นะคะท่านอาจารย์ ดิฉัน
อาจจะใช้คำพูดไม่ค่อยดีนะคะ ขอบพระคุณค่ะ

ท่านอาจารย์ :

ค่ะ เราเป็นใคร? ก่อนเราจะรู้ว่า ใครรู้ หรือ ไม่รู้ ถ้าเราไม่รู้
แล้วเราบอก ว่าคนนั้นรู้ ถูกไหม? เราเป็นใคร? เราไปบอก
ว่าคนนั้น เป็นผู้รู้ "โดยที่เราไม่รู้" เราพูดถูกหรือเปล่า?
เพราะฉะนั้น ที่จะบอกว่า ใครเป็นใคร? เป็นอะไร? ก็
เพราะ "ความรู้" ใช่มั้ย?

...และ ความรู้ของเรา มาจากไหน? มาจาก "คำสอน"
ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่คำสอนของใครทั้งสิ้น
เพราะฉะนั้น ไม่ใช่มีแต่เฉพาะบุคคลนี้ หรือ บุคคลนั้น
ใครก็ตาม ทั้งหมด เราจะกล่าวว่า บุคคลนั้น เป็นอย่างนั้น
เป็นอย่างนี้ เป็นจริงหรือเปล่า?...

...เรามีความรู้ พอที่จะรู้จริง หรือเปล่า? ถ้าเราไม่รู้ แล้ว
เราบอก ถูกไหม? เริ่มต้นก่อน ที่พูดตาม ๆ กันมานี้ ถูก
ไหม? โดยที่ว่า ผู้ที่บอกนั้น ผู้ที่พูดอย่างนั้นนะ เป็นใคร?
ถ้าเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงทราบ บุคคลนั้น เป็น
ใคร ท่านพระสารีบุตร ท่านก็สนทนากับพระมันตานีบุตร
ใช่ไหม? หรือใคร?...

อ.ธีรพันธ์ :

ท่านพระสารีบุตร ท่านก็สนทนากับหลายท่าน เช่น ท่าน
พระอนูรุทธะ ก็มี ครับ

ท่านอาจารย์ :

คะ สนทนากัน โดยท่านผู้นั้น ไม่รู้เลยว่า ท่านกำลัง
สนทนากับท่านพระสารีบุตร ไม่มีทางรู้ เพราะฉะนั้น การ
ที่จะรู้ว่า ใครมีปัญญา ไม่ใช่ "เห็น" แต่ด้วยการสนทนา
และผู้ที่สนทนา ต้องมีความรู้ มีความเข้าใจด้วย ถึงจะรู้
ว่า บุคคลนั้น "รู้" หรือ "ไม่รู้" แต่ถ้า เป็นผู้ที่ไม่รู้ แล้วไป
บอกว่า คนนั้นรู้อย่างนี้ คนนี้รู้อย่างนั้น เราเอาอะไรมา
บอก? ค่ะ? เอา "ความไม่รู้" มาบอก จะถูกต้องไหม?...

...ต่อเมื่อใด เรา^{ู้} และ สนทนากัน เราก็จะ^{ู้}ได้ว่า บุคคล
นั้น ^{ู้}หรือเปล่า? มีพระธรรม เป็นที่พึ่ง ให้^{ู้}ว่า ถูก คือ
อย่างไร? ผิด คือ อย่างไร? ไม่ใช่ พูดตาม ๆ กัน โดย
คาดคะเน โดยไม่รู้ความจริง แต่ก็พูดแล้ว เพราะ "เชื่อ
อย่างนั้น"...

...แต่ เอาอะไร มาเป็นเครื่องวัด? เครื่องบอก เครื่องชี้!!!
เพราะฉะนั้น ถ้าไม่มีการที่ เป็นปัญญา ที่รู้จริง ๆ คำพูด
นั้น ถูกไม่ได้เลยคะ และโดยเฉพาะนะคะ สอนว่า
อย่างไร? เป็น พระพุทธพจน์ หรือเปล่า? ถ้าไม่ตรง ไม่
ถูก...

...เชื่อใคร? ไม่ใช่เชื่อตาม ๆ กัน พระผู้มีพระภาคฯ ตรัส
เตือนแล้ว ไม่ใช่เชื่อตาม ๆ กัน ไม่ใช่เชื่อ เพราะคัมภีร์ แต่
ว่า เมื่อมีความเข้าใจถูกต้อง ก็สามารถที่จะรู้ได้ ว่า อะไร
ถูก อะไรผิด แต่ต้องเป็นความเห็นถูก ความเข้าใจถูก ถ้า
ไม่มีความเห็นถูก ความเข้าใจถูก เอาอะไร มาเป็น
เครื่องวัด? ก็ต้องผิด ใช่ไหม?

เพราะฉะนั้น จะเชื่อเหมือนเดิมหรือเปล่า? ต้องเป็น "ผู้
ตรง" สวาก ผู้ฟัง อาจหาญ ว่าเรื่อง ไม่ผิด ไม่ต้องกลัว
ความถูกต้อง เป็น ความถูกต้อง ถ้าคนที่รู้ถูก แล้วจะบอก
ให้คนอื่นผิด ได้ไหม? ขณะนี้ ไม่ใช่ธรรมะหรือกฎ ปฏิบัติ ก็
ต้องไปนั่งอย่างนั้น อย่างนี้ ถูกไหม? ถ้าบอกอย่างนั้น!!!
เพราะฉะนั้น ผู้รู้อย่างใด ก็กล่าวอย่างนั้น ค่ะ ไม่กล่าว
คลาดเคลื่อน จากความจริง ที่ตนเองรู้ ถ้ากล่าวว่า ให้ไป
ปฏิบัติที่สำนักปฏิบัติ แล้วไม่รู้ไม่เข้าใจอะไรเลย ถูกไหม?
ถ้าไม่ถูก ก็ต้องอาจหาญ ว่าเรื่อง เป็นการอนุเคราะห์ ให้
เข้าใจความจริง เพราะว่า ความเป็นมิตรดี สหายดี มี
ความหวังดี ที่จะไม่ให้เป็นอื่น หลงผิด เข้าใจผิด ความเห็น
ผิด มีโทษมาก หันหลังให้พระสังฆธรรม ไม่มีทางที่จะได้
พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย...

...เพราะฉะนั้น แต่ละคน ก็พิจารณา แล้วก็ เป็นตัวเอง
แต่ละหนึ่ง ความถูก คือ ถูก ความผิด คือ ผิด ไม่ต้องห่วง
เกรง ความดี คือ ดี ความไม่ดี คือ ไม่ดี ก็ไม่ต้องห่วงไหว
ที่จะต้องไม่ดีตามไป หรือ "ผิด" ตามไป มิฉะนั้นแล้ว ไม่มี
อะไรเป็นที่พึ่งเลย ยังคงมีความไม่รู้ความจริง คือ สิ่งที่
กำลังปรากฏ แล้วจะพ้นจากอบายภูมิ ได้อย่างไร?...

...กิเลสมีมาก จะดับอะไรก่อน? ค่ะ? ทุกคน "ตรง" นะคะ
เป็นมิตรที่ดี เป็นกัลยาณมิตร หวังดี จึงพูดความจริง สิ่ง
ที่ถูกต้อง ไม่ว่าจะรักจะชังอย่างไร ก็ไม่ห่วงไหว เพราะว่า
หวังดีจริง ๆ ที่จะให้มี "ความเข้าใจ" จาก "คำที่ได้ฟัง"...

...แล้วก็พิจารณา ด้วยความหวังดีว่า จริงไหม? ถูกไหม?
ถ้าไม่ถูก ไม่จริง ก็สนทนาธรรมกันได้ เพื่อที่จะได้รู้
ว่า ความจริง คือ อย่างไร? แต่ด้วยความหวังดีจริง ๆ ที่ไม่
อยากให้เพียง ทำตาม พุดตาม คิดตาม โดยที่ไม่รู้ว่า "คำ
จริง" คือ อย่างไร...

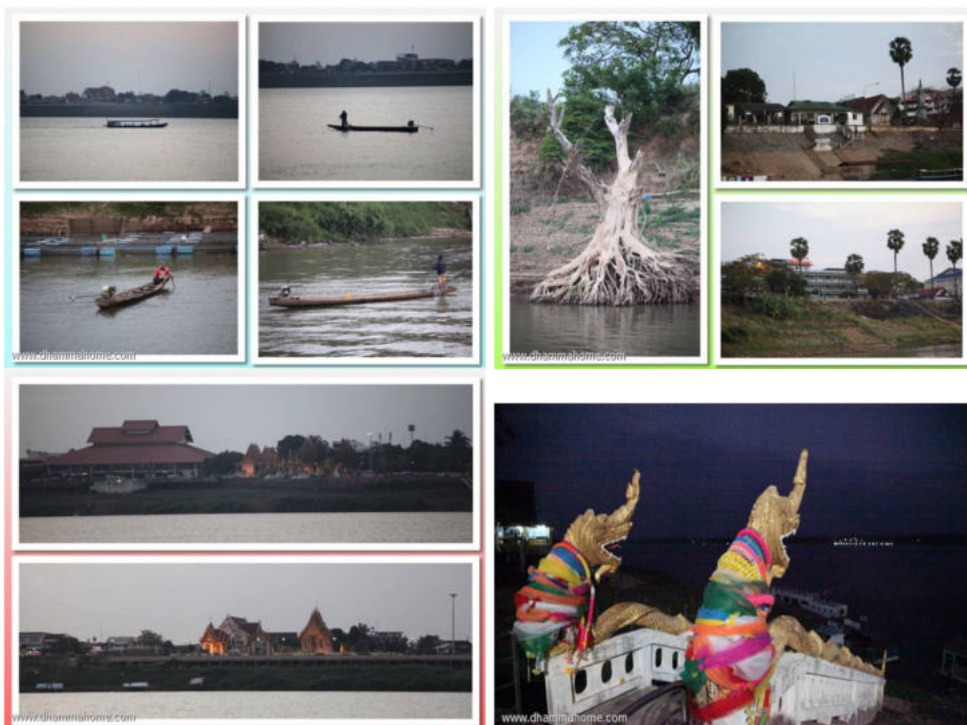

...เพราะฉะนั้น "ลองคิด" อกุศล มีมาก จริงหรือเปล่า?
ควรจะหมด หรือ ควรจะเพิ่ม อีกเรื่อย ๆ ควรจะหมด แล้ว
จะหมด ได้อย่างไร? อยู่ดี ๆ ไม่มีทางเลย มากขึ้นทุกวัน ๆ
"เมื่อไม่รู้" ไช้ไหม?...

...แต่ถ้าได้ฟังพระธรรม "เข้าใจ" ขณะที่ "เข้าใจ" ละคลาย
"ความไม่รู้" ซึ่งเมื่อไหร่ เปรียบเทียบ ไม่รู้จะเปรียบเทียบกับอะไรดี? ของสกปรกทั้งนั้น ที่เป็นอกุศล มากมายกาย
กอง จักรวาลกว้างใหญ่ ก็ยังไม่พอที่จะเก็บ...

...แต่เพราะเหตุว่า เป็นนามธรรม ไม่ต้องอาศัยห้อง
 สะสมอยู่ใน "จิต" นั้นแหละ ด้วยเหตุนี้ จิต แต่ละหนึ่ง
 ขณะ ของแต่ละคน ณ บัดนี้ ไม่มีใครรู้ สะสมอะไรมา ใน
 ชาติก่อน ๆ กี่ชาติ แม้ในชาตินี้...

...ต่อเมื่อใด มีเหตุปัจจัย ทำให้อะไรเกิดขึ้น จึงรู้ ว่าสะสม
 มา จะรักจะชัง มากน้อยอย่างไร ก็เพราะสะสมมา
 เพราะยังมีอยู่ ถ้ายังไม่ได้เหตุปัจจัย ที่จะเกิด กันอนันต์
 สนิท ไม่มีใครรู้เลย ต่อเมื่อใดเกิด ก็รู้ว่า ยังมีกุศลนั้น ๆ

เพราะฉะนั้น ออกุศล มีมากมาย จะดับอกุศลไหนก่อน?
เห็นไหม? "คิดเอง" ไม่ได้ "คิดเอง" ก็ "ผิด"...

...คำถามส่วนใหญ่ จะถามว่า ทำอย่างไร ถึงจะไม่โกรธ?
เห็นไหม? สำคัญเหลือเกิน กับโกรธ ไม่อยากโกรธ แต่ ลึก
กว่านั้น ตราบใดที่ยังไม่รู้ ก็ต้องโกรธ...

...ไม่รู้ความจริง ว่า "เป็นธรรมชาติ" ทั้งนั้นเลย เกิด แล้วก็ดับ
แล้วใครจะไปทำอะไรได้!!! แม้แต่ตัวเอง ก็ยังโกรธ เพราะ
เหตุว่า มีปัจจัยที่จะโกรธ แล้วจะไม่ให้คนอื่นโกรธ ก็ไม่ได้
ไม่ชอบโกรธ แต่ "โกรธ" ก็ต้องเกิด เพราะมีปัจจัย เพราะ
"ความไม่รู้"...

ท่านอาจารย์และคณะ เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์จวนผู้ว่าราชการนครพนมหลังเก่า
และบ้านลุงโฮจิมินห์
บันทึกภาพโดยพี่แก้วตา เอนกพุมิ ขออนุโมทนาครับ

...เพราะฉะนั้น ไม่ต้องไปหวัง ที่จะดับกิเลส หรือ ไม่ให้
กิเลสเกิด ถ้ามไปก็เท่านั้น ทำอย่างไร ก็ไม่มีใครมา
บันดาลให้ไม่กิเลสได้ ใช่ไหม? ก็ได้แต่พุดกันไป พุดกันมา
ก็ไม่สำเร็จ เพราะว่า ไม่รู้จักจริง...

...ด้วยเหตุนี้ ก็เลย ดับได้แน่นอน เพราะผู้ที่ดับกิเลสแล้ว
มี ขณะนี้ ได้ยินได้ฟังธรรมะแล้ว มี "หนทาง" ที่จะดับ
กิเลสได้ แน่นนอน!!! เมื่อเข้าใจขึ้น เข้าใจขึ้น...

...เพราะฉะนั้น ก็ต้องเข้าใจต่อไปอีกว่า กิเลสมีมาก ๆ จะ
ดับกิเลสอะไรก่อน? ต้องถูก จึงจะดับได้ ผิด ดับกิเลส
ไม่ได้เลย ก็ผิดไปอีก เพราะพระธรรม ลึกซึ้ง...

๕. กาลามสูตร (เกสปุตตสูตร)

ว่าด้วยมิให้เชื่อโดยอาการ ๑๐ อย่าง

[๕๐๕] สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า (ผู้มีคุณควรคบ หรือมีคุณควรนับถือ) พร้อมด้วยภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ เสด็จจาริกไปในโกศลชนบท (เมืองขึ้นในแคว้นโกศล) บรรลุถึงเกสปุตตนิคม (เมืองชื่อเกสปุตตะ) ซึ่งเป็นที่อยู่แห่งหมู่ชนกาลามโคตร (วงศ์กาลาม) ชาวเกสปุตตนิคมได้ทราบข่าวว่า พระสมณโคตมศักยบุตรเสด็จออกผนวชจากสัถยสกุลเสด็จมาถึงเกสปุตตนิคมแล้ว ฯลฯ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสตอบว่า ควรแล้วท่านจะสงสัย ความสงสัยของท่านเกิดขึ้นแล้วในเหตุควรสงสัยจริง ท่านอย่าได้ถือโดยได้ฟังตามกันมา อย่าได้ถือโดยลำดับสืบ ๆ กันมา อย่าได้ถือโดยความตื่นว่า ได้ยินอย่างนี้ ๆ อย่าได้ถือโดยอ้างตำรา อย่าได้ถือโดยเหตุนึกเดาเอา อย่าได้ถือโดยนัยคือคาดคะเน อย่าได้ถือโดยความตรึกตามอาการ อย่าได้ถือโดยชอบใจว่าต้องกันกับลัทธิของตน อย่าได้ถือโดยเชื่อว่า ผู้พูดสมควรจะเชื่อได้ อย่าได้ถือโดยความนับถือว่าสมณะผู้นี้เป็นครูของเรา เมื่อใดท่านรู้ด้วยตนนั้นแล้วว่า ธรรมเหล่านี้ เป็นอกุศลธรรม เหล่านี้มีโทษ ธรรมเหล่านี้ท่านผู้รู้ติเตียน ธรรมเหล่านี้ ใครประพฤตินี้ให้เต็มที่แล้ว เป็นไปเพื่อสิ่งไม่เป็นประโยชน์ เป็นไปเพื่อทุกข์ ดังนี้ ท่านควรละธรรมเหล่านั้นเสีย เมื่อนั้น ฯลฯ

พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ดิกนิบาต เล่ม ๑ ภาค ๓ หน้า ๓๓๘

ณ กาลครั้งหนึ่ง ที่นครพนม
เมืองแห่งความสุขที่แท้จริงในขณะนั้น
ที่หลายบุคคลได้มีโอกาสอันเลิศที่สุดในสังสารวัฏฏ์
ที่ได้ฟังและเข้าใจพระธรรม เพื่อสะสมไว้
เป็นบุญแต่ปางก่อนที่มีค่า และหาได้ยากยิ่ง

กราบทำบุญบูชาคุณ ท่านอาจารย์สุจินต์ บริหารวนเขตต์ ที่เคารพยิ่ง
ขอบพระคุณและขออนุโมทนาในกุศลศรัทธา
ของศาลเยาวชนและครอบครัว จังหวัดนครพนม
ชมรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม
และผู้ประสานงาน คุณยชมา สุขปรั่ง คุณชุตินันต์ พานิชศักดิ์พัฒนา
และพี่ฟองจันทร์ วอลซ ครับ
ขออนุโมทนาในกุศลจิตของทุก ๆ ท่าน ครับ

